

EINSPACH GÁBOR
IGAZSÁGÜGYI SZAKÉRTŐ

1054 BUDAPEST
Honvéd utca 8. 1./2.
einspach@artmagazin.hu
+ 36 20 935 9889

EG-26072022-03

Budapest, 2022. július 26.

Szakértői vélemény

Megbízó: MNB-Ingatlan Kft.

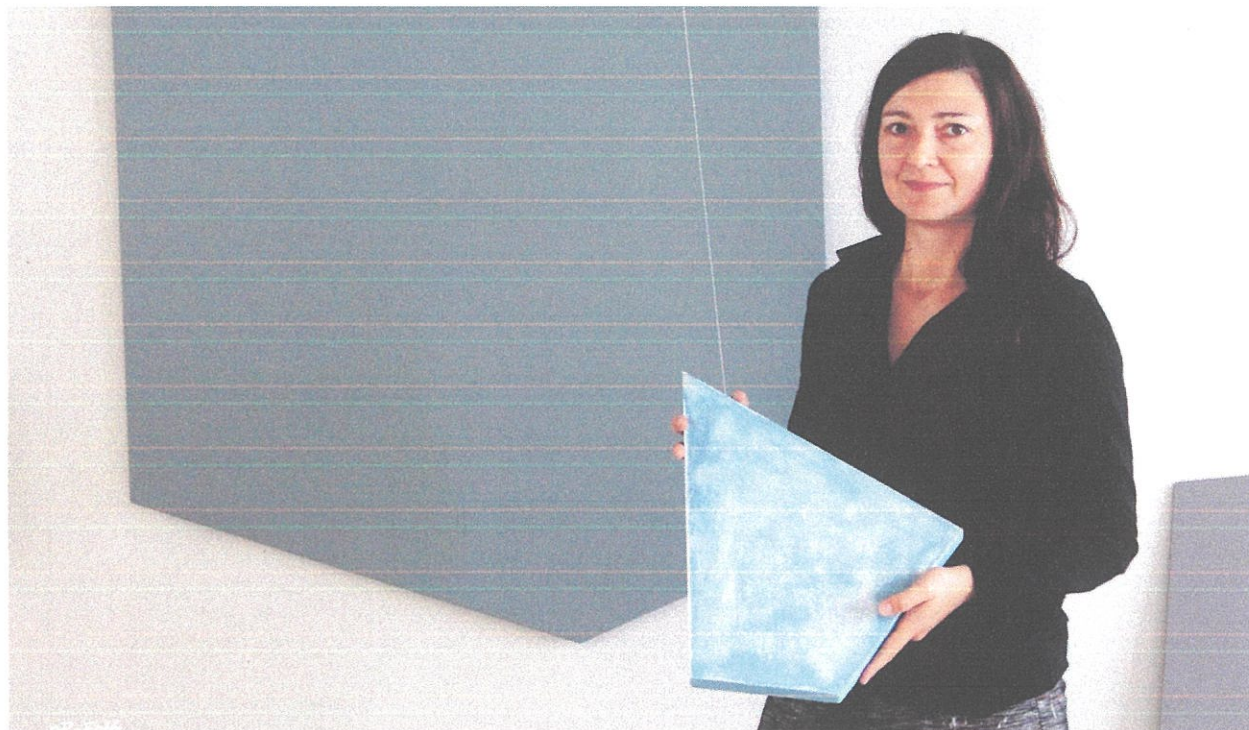
Megbízás tárgya: Pál Katja műveinek értékelése

A megbízási szerződés aláírását követően áttanulmányoztam a rendelkezésemre átadott dokumentációt, majd felvettem a kapcsolatot a képeket felajánló Viltin Galériával. Azt követően elvégeztem a szükséges anyaggyűjtést, melynek elsődleges forrásai a szakirodalomban, az internetes adatbázisokban, illetve a saját szakértői adattáramban tárolt adatok voltak. A szakvélemény alapja a megbízótól megkapott dokumentáció és a tulajdonosoknál lefolytatott szemle volt. A szemlét 2022. július 22-én folytattam le, jelen volt Tüzkő Péter igazságügyi szakértő és a Viltin Galéria képviselői. A szemlén a műveket megvizsgáltuk, a szemlén készített fotódokumentációt a szakvélemény tartalmazza.

Pál Katja (Muraszombat, Szlovénia, 1979) festőművész a nonfiguratív festészeti hagyományokat értelmezi újra munkáiban. A Lendván és Zalaegerszegen élő és alkotó művész apai ágon magyar származású. A ljubljana-i Képzőművészeti és Design Akadémia festő szakán tanult, 2005-ben az alapképzésen, majd 2010-ben a mesterképzésen diplomázott. 2007 óta szlovén és külföldi művészeti rezidenciákon vesz részt, emellett maga is a D'Clinic Nemzetközi Rezidenciaprogram alapítója és szervezője. Európa-szerte számos csoportos kiállítása volt, egyéni kiállítása Magyarország és Szlovénia mellett Ausztriában, Nagy-Britanniában, Írországból és Olaszországból is megvalósult.

Pál munkásságának középpontjában a festészet természete, illetve a műalkotás és a befogadó közötti kapcsolat kutatása áll. Konstruktív szellemiségű festményei a művészi játékosság mentén geometrikus alapelemekből építkeznek és egyedi, formázott fatáblákra készülnek, ezzel is távolodva a táblakép klasszikus, négyzetes formátumától. Pál a kompozícióihoz igazítja a képtestet: bár formázott fatáblái nem lépnek ki a síkból, a kép terére vetítik ki az elforgatott, megvágott axonometrikus térrajzokat, ezzel kimozdítva műveinek befogadóit a passzív, statikus szerepből. Az alapszínekre redukált színmezők és a fehér kontúr alakította homogén terek két dimenzióban jelennek meg, majd a geometria statikus zártságát feloldva, a körülötte lévő tér végtelenjében folytatódnak. A művész előzetes számítógépes tervezés után alakítja ki képtesteket és kompozícióit. Megvágott fatábláit többszörösen átsziszolja és finom szövésű vászonnal fedi, amelyet több rétegben alapoz, megidézve ezzel a hatvanas évek monokróm és minimalista művészeinek manuális gondosságát.

Festményei formájuk, szerkezetük mellett a perspektíva szabályaival is játszanak, kompozíciói gyakran a vászon oldalán vagy terén kívül folytatódnak, nézőpontjuk iránytól függően változik.

Pál Katja művei egyszerre utalnak vissza a műszaki rajz világából ismert axonometrikus ábrázolás gyakorlataira és a szabadkézi rajzban rejlő manuális gondosságra. És bár a szerkesztés és a játékosság Pál művészi alkotómunkájának elengedhetetlen részei, művei témája mégis leginkább a művészetbefogadás kérdéseivel kapcsolódik, azaz a festmény és a néző közötti kapcsolat vitalitását kutatja. Kimozdítva a nézőt passzív szerepéből, egy játékos dialógust hoz létre az alkotó és a befogadó között, ahol a néző a festmény elsődleges résztvevőjévé és értelmezőjévé válik.

A műtárgypiac vizsgálata, referenciák

Fontos az érték megállapításánál a piac általános állapota, a kereslet és kínálat összefüggései. Az elmúlt időszakban egyre erősödő piacot látunk a magyar művészet kiemelkedő teljesítményei esetében, mely nem ritkán 200 millió forintot is meghaladó árakat jelenthet. A klasszikus piac vonatkozásában az értéksáv Munkácsy Mihály, Rippl-Rónai József vagy Csontváry Kosztka Tivadar esetében ezt messze meghaladó nagyságú is lehet. Ugyanakkor nagy jelentőségű, múzeumi rangú remekművek rendkívül ritkán kerülnek a műtárgypiacra. Magyarországon az aktuális kultúrpolitikának, az állami vásárlásoknak és az erősödő gyűjtői érdeklődésnek köszönhetően nagyon jelentős felértékelődés figyelhető meg a nemzeti festészet vonatkozásában. Általánosságban kijelenthető, hogy a magyarországi műtárgypiac – a koronavírus-járvány okozta piaci leállások kivételével – a 2008-as válság óta eltelt időszak legjobb periódusát éli. A klasszikus és modern művek piacán folyamatosan születnek az életműrekordok, a háború utáni és kortárs művészeti piac pedig, követve a nemzetközi trendeket, soha nem látott prosperitásban él. Az elmúlt évek magyar kulturális sikertörténete a hatvanas–hetvenes évek neo-avantgárd törekvéseinek karrierje. Az aukciósházak utóbbi időben megélnékvált aktivitása a háború utáni és kortárs művészet területén pedig újabb vevőket, gyűjtőket vonz erre a területre. A nemzetközi piac legdinamikusabb szegmense a háború utáni és kortárs művek piaca, itt a legmagasabb az árindex növekedése és a teljes forgalom szempontjából is ez az egyik legfontosabb időszak. A magyar születésű, itthon tanult, de külföldre emigrált művészeink, mint Reigl Judit vagy

különösen Hantai Simon elképesztően magas, Hantai esetében akár sokmillió eurós árai az itthon élő művészek, az egész magyarországi kortárs árszínvonalára is pozitívan hat, erősíti a gyűjtők és a befektetési szándékú vásárlók bizalmát a piacon. Mára a világ legfontosabb kánonképző múzeumainak gyűjteményébe eljutottak olyan itthon élő klasszikusai az Iparterv-generációnak, mint Keserü Ilona, Maurer Dóra, Nádler István, Bak Imre vagy Jovánovics György alkotásai, és ez a műkereskedelmi árakban gyakran többszörös áremelkedést jelentett. Nem kérdés, hogy a kelet-európai művészetre irányuló egyre nagyobb nemzetközi figyelem előtérbe helyezheti a fenti művészek későbbi alkotói periódusainak eredményeit is, sőt, a kortársaik művészetét is. A 2019 nyarán nyílt, mintegy másfél évig nyitva tartó Maurer Dóra-kiállítás a londoni Tate Modernben fontos állomása volt ennek a folyamatnak. Nagyon fontos impulzust jelentettek a háború utáni és kortárs piacnak a Virág Judit Galéria tematikus, kifejezetten ezt a szegmenst célzó árverései, ahol már jól látható volt egy addig a klasszikus és modern magyar képzőművészet iránt érdeklődő gyűjtők bekapcsolódása, és ehhez csatlakozott a Kieselbach Galéria, amely 2020 telén nem árverést rendezett, hanem eladásos kiállítását az acb Galériával közösen összerakott kortárs anyaggal egészítette ki, jelentős sikerrel. A nemzetközi piacra az elmúlt évtizedben folyamatosan áramlott a pénz, elsősorban a kiemelkedő, múzeumi rangú művek érték el sokszor elképesztően magas rekordárakat. Jól megfigyelhető az a tendencia, mely nemcsak ezek felkutatására, de körüknek bővítésére is vonatkozik. Ennek része a kelet-európai művészet felértékelődése, a graffiti térhódítása, de még a modern mesterek piacán is bővül a legdrágább művészek listája. Jó példa erre az európai modernizmus eddig második vonalba tartozó mesterei piacra kerülő legjobb műveinek rekordjai vagy az ázsiai, elsősorban kínai mesterek sokszoros áremelkedése is. Az a tény, hogy a Nagyházi Galéria kortárs kiállítóhelyet nyitott, a Virág Judit Galéria már 600 négyzetméterem mutat be programszerűen sokszor kortárs művészetet, a Kieselbach Galéria építi kortárs galériáját, a BAV és a Pintér Galéria aukciós anyagában egyre több a kortárs művészet körébe sorolható alkotás, azt jelzi, hogy a legfontosabb hazai piaci szereplők ezt a területet látják a legdinamikusabban fejlődőnek, és ez az a terep, ahol még remekművek a legnagyobb sűrűségben érhetőek el.

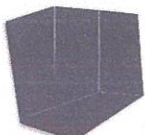
A hazai és a globális műkereskedelemtől elmondható, hogy kiemelkedő évet zárt 2021-ben. A világ vezető aukciósházainak eredményei alapján a globális piac nemcsak a pandémia előtti szintre tért vissza, de a valaha volt legjobb évét produkálta. A magyar piacon is az általános árszínvonal emelkedése mellett újabb életműrekordok és aukciós csúcspontok születtek a 2021-es és a 2022. első félévi aukciós szezonban: Rippl-Rónai József, Vaszary János vagy Csontváry Kosztka Tivadar azok a művészek, akiknek árai meghatározzák a piacot, az ő csúcspontjai az egész piac általános árszínvonalára is jelentős hatást gyakorolnak. Csaknem egy évtized után megdőlt a hazai aukciós rekord, és amíg 2020-ban egyetlen alkotás leütési ára sem érte el a százmillió forintos határt, 2021-ben a legdrágábban értékesített tíz festmény ára 110 és 460 millió forint között mozgott. Csontváry-Kosztka Tivadar *Titokzatos sziget* című festményének 460 millió forintos tavalyi leütése csaknem megduplázta az addigi (ugyancsak Csontváry által tartott) 240 millió forintos rekordot. A második helyen, életműrekordot jelentő 280 millió forinttal, Rippl-Rónai József *Fésülködő nő* című festménye végzett a Kieselbach Galéria aukcióján.

A koronavírus-járvány magával hozta az online aukciók és a hibrid árverések térnyerését a hazai piacon is, ami egyfelől a gyűjtői, vásárlói kör kiszélesedését eredményezte, másfelől a kínálati oldalon is megkönnyítette a belépést az új szereplők számára. A tavalyi évben nemcsak az általános képzőművészeti árverések száma nőtt, de a kortárs művekre fókuszáló aukciók száma is. Ezen a piacon különösen gyorsan bővült a kínálat és a kereslet, és jelentősen nőttek az árak is: bár a pandémia előtti utolsó évhez, 2019-hez képest a tíz legdrágább mű átlagára csaknem megduplázódott és számos életműrekord született ebben a szegmensben, a legmagasabb áron értékesített tételek közé 2021-ben sem került be élő művész munkája. A legdrágább élő magyar művészek névsora kevés változást mutat az előző évekhez képest: 2021-ben Bak Imre 4, Lakner László 3, Maurer Dóra 2, míg Ilona Keserü Ilona és Nádler István 1-1 műve teszi ki a legmagasabb áron, hazai aukción eladott, élő művészek munkáinak listáját. A legmagasabb áron, 55 millió forintért Ilona Keserü Ilona *Marilyn és a tenger* című alkotása kelt el a Virág Judit Galéria kortárs aukcióján. Magyar, jelenleg is aktív művész

Pál Katja (Muraszombat, Szlovénia, 1979) festőművész a nonfiguratív festészeti hagyományokat értelmezi újra munkáiban. A Lendván és Zalaegerszegen élő és alkotó művész apai ágon magyar származású. A ljubljana Képzőművészeti és Design Akadémia festő szakán tanult, 2005-ben az alapképzésen, majd 2010-ben a mesterképzésen diplomázott. 2007 óta szlovén és külföldi művészeti rezidenciákon vesz részt, emellett maga is a D'Clinic Nemzetközi Rezidenciaprogram alapítója és szervezője.

Pál munkásságának középpontjában a festészet természete, illetve a műalkotás és a befogadó közötti kapcsolat kutatása áll. Konstruktív szellemiségű festményei a művészi játékosság mentén geometrikus alapelemekből építkeznek és egyedi, formázott fatáblákra készülnek, ezzel is távolodva a táblakép klasszikus, négyzetes formátumától. Pál a kompozícióihoz igazítja a képtestet: bár formázott fatáblái nem lépnek ki a síkból, a kép terére vetítik ki az elforgatott, megvágott axonometrikus térrajzokat, ezzel kimozdítva műveinek befogadóit a passzív, statikus szerepből. Az alapszínekre redukált színmezők és a fehér kontúr alakította homogén terek két dimenzióban jelennek meg, majd a geometria statikus zártságát feloldva, a körülötte lévő tér végtelenjében folytatódnak. A művész előzetes számítógépes tervezés után alakítja ki képtestét és kompozícióit. Megvágott fatábláit többszörösen átcsiszolja és finom szövésű vászonnal fedi, amelyet több rétegben alapoz, megidézve ezzel a hatvanas évek monokróm és minimalista művészeinek manuális gondosságát. Festményei formájuk, szerkezetük mellett a perspektíva szabályaival is játszanak, kompozíciói gyakran a vászon oldalán vagy terén kívül folytatódnak, nézőpontjuk iránytól függően változik.

Pál Katja vizsgált művei egyszerre utalnak vissza a műszaki rajz világából ismert axonometrikus ábrázolás gyakorlataira és a szabadkézi rajzban rejlő manuális gondosságra. És bár a szerkesztés és a játékosság Pál művészi alkotómunkájának elengedhetetlen részei, művei témája mégis leginkább a művészetbefogadás kérdéseire kapcsolódik, azaz a festmény és a néző közötti kapcsolat vitalitását kutatja. Kimozdítva a nézőt passzív szerepéből, egy játékos dialógust hoz létre az alkotó és a befogadó között, ahol a néző a festmény elsődleges résztvevőjévé és értelmezőjévé válik.

Alkotás fotója	Művész	Alkotás címe	Év	Technika	Méret
	PÁL KATJA	RED CUBE GO BLACK (PIROS KOCKÁBÓL FEKETE)	2019	akril, vászon, fatábla	87x74x2 cm
	PÁL KATJA	KULMZ-556	2020	akril, vászon, fatábla	58x59x2 cm
	PÁL KATJA	n7b2	2014	akril, vászon, fatábla	112x115,5x4 cm

Einspach Gábor
5529
Igazságügyi Szakértő

Kérjük, ellenőrizze, hogy az alkotásforró-típusa megfelelő-e. Ha szükséges, jelezze az elforgatás irányát és főtét.	Művész	Amennyiben pontosítani szükséges az előzetesen rendelkezésre álló adatokat a régi adat törlése nélkül, egy új sorba adja meg a helyesbítést. (amennyiben van indoklás – pl. alkotás cím módosítása „művész hatóidőli felírata szerint” történj – akkor azt zárójelben jelezze)				Keret leírása (pl. fehérre festett fa, üvegcszt)	Keret mérete (léc szél * mély)	Paszpartu leírása, mérete (a keret belső szélétől mérten mag * szé, pl. fekete papír, 99*59 cm)	Akasztási pont leírása + db-szám (pl. 2 db Jarkosfog)	Számozás/leírás előfoglalón (pl. lent középben: Hencze 1970)	Állapot és/vagy Megjegyzés (egyéb specifikus paraméter, pl. alkotás súlya, sorozathoz tartozik)
		Alkotás cím	Technika	Év	Alkotás mérete cm-ben (mag * szé * mély)						
	PÁL KATJA (Az abszurditás a kedvenc érzésem)	White CUBE GO BLACK (FEHÉR KOCKABOL FEKETE)	2019	akril (fűjt fémpon), vászon, fatábla	87 x 74 x 2 cm	-	-	-	2 ponton farkasfog as akasztás	Jelezve hátul autográf felírat: White Cube Go Black Katja Pál, 2019.	Rendkívül sérülékeny az alkotás felülete.
	PÁL KATJA (Az abszurditás a kedvenc érzésem)	KLUMZ-556	2020	akril (fűjt fémpon), vászon, fatábla	58 x 59 x 2 cm	-	-	-	2 ponton farkasfog as akasztás	Jelezve hátul lagrapon és autográf felírat: KLUMZ-556 2020. Katja Pál	Rendkívül sérülékeny az alkotás felülete.
	PÁL KATJA (Az abszurditás a kedvenc érzésem)	n7b2	2014	akril (fűjt fémpon), vászon, fatábla	112 x 115,5 x 4 cm	-	-	-	Jelenleg nincs függesztési pont, si pont,	Jelezve hátul autográf felírat: N7B2, Katja Pál, 2014. Acryl paint, canvas, mounted to wood Katja Pál	Rendkívül sérülékeny az alkotás felülete. Függesztési pontok kialakítása az átadásig megtörténik.